

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

= TELEFON 16/98 =

SUMAR

— **Studii de Drept maritim**: Calitatea de armator. — Efectele poliței de încărcare emise de un armator. — Jurisprudența Tribunalului de Brăila și Curtea de Galați, de d-l avocat A. F. Monferrato.

JURISPRUDENȚĂ

— Curtea de apel București s. III: *Locotenent-Dinescu cu Ministerul de războiu* (Odată ce Inalta Curte de casație a stabilit în urma judecării recursului făcut de ofițerul pus la retragere, că punerea sa la retragere s'a făcut în forma legală, urmează, pe cale de consecință, să se decidă de Curtea de apel, căreia ofițerul i s'a adresat cu acțiune în daune interese, că lipsește baza legală a acestei acțiuni și să o respingă în fond, fără a fi nevoie să se zică că decizia Curței de casație ar constitui autoritate de lucru judecat);

— Judecătoria Ocolului Rural Pechea-Covurlui: *N. N. Boeru cu Banca Românească sucursala Galați* (Dovedirea simulațiunii.— (Dacă un contract netranscris poate fi opus terțiilor care au drepturi asupra bunului nemșcător? — Dacă plata făcută anticipat pentru termene neîmplinite este valabilă?);

— Tribunalul civil din Paris (Despre efectul pronunțării divorțului asupra liberalităților dintre soți), cu o Notă;

— **Conceptia economică a Dreptului** de d-l *St. Antim*.

Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de casație

— **Casație s. II**: Casație.—Mijloc de casare.—Materie penală.—Minoritate.— Dacă poate fi invocată direct în casație. — Art. 736 pr. civ.

— **Casație s. III**: Asigurare.—Acțiune în despăgubire.—Stipularea unei prescripții mai scurte. — Renunțare la această decădere. — Art. 254 c. com.

STUDII DE DREPT MARITIM

(Urmare *)

III

Calitatea de armator. — Efectele poliței de încărcare emise de un armator. — Jurisprudența tribunalului de Brăila și Curței de Galați.

Tribunalul de Brăila și Curtea de Galați au avut a se pronunța asupra a două chestiuni de drept maritim de o deosebită importanță practică: în primul rând în privința calității de armator, și în al doilea

dacă o poliță de încărcare, emisă de armatorul unui vas, este opozabilă proprietarului acestui vas, și prin consecință dacă un atare conosement poate da naștere la un privilegiu asupra vasului.

Iată sentința Tribunalului (Secț. I No. 14/912 comercială).

«Asupra contestației făcute de către D. Barbatis și P. Patrighios, în contra sechestrului asigurător aplicat asupra șleului «Idra» de către Banca Generală Română.

«Având în vedere actele, susținerile și concluziunile scrise ale părților.

«Considerând că din toate acestea rezultă că lucrurile au urmat astfel în fapt: Contestatorii Barbatis și Patrighios închiriază vasul Idra a cărui coproprietari sunt, lui Brauer care efectuează cu acest vas în cursul anului 1911 un număr de 4 transporturi. Cu ocazia ultimului transport contractat la 27 Septembrie 1911, L. Brauer chiriașul, emite o poliță de încărcare constatând încărcarea unei cantități de 680 tone porumb, poliță pe care o transmite lui P. Kirschen iar acesta o negociază la rândul lui la Banca Generală. Constatându-se însă în urmă de către Banca Generală, ultima posesoare a poliței de încărcare, că felul și cantitatea mărfii arătată în poliță, e departe de a corespunde cu realitatea, căci pe când polița arată că s'a încărcat 650 tone porumb, de fapt nu se încărcase decât 38-39 vagoane de secară, Banca Generală intentă acțiune contra încărcătorilor și în acelaș timp prevalându-se de disp. art. 687 al. 11 c. com. care prevede că vasele răspund de diferența dintre mărfurile trecute în polițe și cele realmente încărcate, sequestrează vasul. Proprietarii vasului Barbatis și Patrighios fac prezenta contestație pe care o întemeiază pe aceia că Brauer care nu e decât simplu chiriaș, nu putea emite polița de încărcare și prin consecință nu putea obliga vasul și pe proprietarii săi.

*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 31 și 41/914.

«Considerând că temeiul dreptului a defendoarei Bănci Generale, constă în aceia că emitentul poliței de încărcare Brauer și girantul său Kirschen i-au transmis o marfă de fapt neexistentă.

«Că diferența între felul și cantitatea mărfii fiind dovedită, dreptul de despăgubire a părâtei e evident în principiu.

«Că nu rămâne astfel decât să vedem dacă faptul lui Brauer și Kirschen, poate fi opozabil, contestațiilor, căci de sigur numai dacă acesta li s'ar putea opune, atunci urmărirea făcută de defendoarea Bancă ar fi întemeiată. Că, pentru a vedea dacă Brauer putea emite polițe de încărcare, trebuie să examinăm cine are după codul de comerț acest drept, și dacă în speță Brauer și Kirschen intrau în această categorie.

«Considerând că potrivit art. 508 al. 2 c. com. persoana care în regulă generală are dreptul să emite polița de încărcare e căpitanul vasului.

«Că, deoarece vasul Idra și avea de sigur un căpitan, și de oarece mai mult încă, acest căpitan era chiar unul din coproprietarii vasului, D. Barbatis, persoana indicată pentru a emite polițe de încărcare, și în baza art. 508 al. 2 c. com. și prin calitate de coproprietar era desigur D. Barbatis

«Considerând că în afară de căpitanul vasului persoanele despre care se poate discuta, dacă au sau nu căderea să elibereze conosemente sunt: armatorul-girant, armatorul și simplul chiriaș al vasului.

«Că, în ce privește armatorul girant acesta fiind mandatarul proprietarului să administreze vasul, adică un adevărat prepus al lui, i se recunoaște unanim în doctrină dreptul de a elibera conosemente; că Brauer neputând fi socotit ca armator-girant, rămâne să vedem dacă însușește condițiunile cerute pentru armatori.

«Considerând că în mod obișnuit proprietarul unui vas pentru a pune în valoare vasul trebuie să'l armeze, adică să'l facă a fi în stare de navigabilitate prevăzându'l cu personalul necesar pentru aceasta și cu aprovizionările trebuincioase.

«Că astfel, în regulă generală, proprietarul e în acelaș timp armator. Că uneori proprietarul nevoind să speculeze el însuși, închiriază altor persoane vasul și dacă acea persoane armează ea bastimentul, ia numele de armator, iar dacă găsește vasul deja armat de proprietar ia numele de afretor sau chiriaș. Că astfel, armator ar fi proprietarul sau terțiul ce înarmează vasul și'l utilizează apoi la diferite transporturi în numele și pe socoteala sa, deosebindu-se astfel de armatorul-girant care lucrează în numele proprietarului său și deosebindu-se de chiriaș prin aceia că și armează vasul pe când chiriașul l'ia deja armat de la proprietar.

„Considerând că din răspunsul la interogator nu rezultă că Brauer a fost acela ce a armat vasul, ci

numai că l'a închiriat pentru a face vre-o câteva drumuri

«Că deoarece în fapt se stabilește că Brauer n'a putut fi armator, rămâne de interes pur doctrinal, discuția chestiunii dacă un simplu armator poate sau nu emite polița de încărcare.

«Că examinând această chestiune pentru completarea discuției numai, credem a putea decide că armatorul nu poate avea acest drept.

„Că argumentul pe care susținătorul contrar îl înfățișează ca mai puternic e acesta de vreme ce un armator între operațiile armărei vasului, poate alege pe căpitanul acestui, și de oare ce faptul căpitanului obligă pe proprietar, ne găsim în situația că; mandatarul armatorului poate obligă pe proprietar între altele moduri, și prin emiteri de conosemente, și aceasta putând-o face mandatarul, cu atât mai mare cuvânt o va face mandantul.

„Că, însă, acest sistem păcătuște prin acea că e în fapt controversat și contestat și nu ca un principiu universalmente cunoscut.

„Că dacă unii autori ca Lyon Caen admit, dar cu ezitare (63 p. 150 și 151) argumentul defendoarei, nu e mai puțin adevărat că alții ca Bédarride (Commerce maritime V. p. 153, 165) susțin contrariu; că această argumentare a defendoarei poate fi combătută prin însuși text. art. 501 c. com. de oare ce faptele căpitanului privesc pe proprietar în cazul la care acest text se referă când însuși proprietarul a ales căpitanul.

„Că atunci însă când terțiul armator a numit pe căpitan, faptele acestuia nu l' pot privi de cât pe armator în baza principiilor de la mandat și a echității.

„Că terții contractanți cu căpitanul urmează a se întoarce în acest caz contra armatorului și nu în contra proprietarului, ast fel că faptele căpitanului nu pot obligă pe proprietar și nu pot da argumentul după care dacă căpitanul obligă pe proprietar a fortiori l' obligă mandantele sau terțiul armator, obligație, care s'ar face și prin emiteri de conosemente de către armator.

„Că rămâne astfel a se admite sistemul lui Bédarride care dacă refuză armatorului de a obligă proprietarul vasului, pentru unele furnituri și reparații a vasului cu atât mai mare cuvânt tăgăduște armatorului de a arunca asupra proprietarului marea răspundere ce poate rezulta din emiteri de polițe de încărcare de către armator și limitează raporturile dintre proprietar și armator la principiile de drept comun.

„Că tratatele speciale care se ocupă detaliat de răspunderea proprietarului de vas, nu menționează măcar răspunderea sa derivată din liberarea conosementelor de către armator și prin urmare nu recunosc acestor, dreptul excesiv de a emite polițe

de încasare. „La responsabilité du propriétaire du navire“.

„Că încercarea de a asimila pe armatorii cu căpitani de vas din punctul de vedere al îndatoririlor ce și unii și alții pot avea pentru proprietar, e absolut neîntemeiată de oare ce pentru căpitan e text categoric care o spune și e idea mandatului care îl justifică, pe când în ce privește armatorul lipsește complectamente vre-o dispoziție legală, legea ducând laconismul până în a lăsa în sarcina doctrinei însăși amintirea acestui gen de contract și nici principiile de la mandat nu și poate avea aplicarea, căci mandatul are loc între armator și căpitanul ales de acesta, iar armatorul lucrând pe propria sa socoteală nu ca armatorul—girant, nu se poate spune că reprezintă pe proprietar și că îl obligă din această cauză.

„Considerând că nu ne rămâne de cercetat decât dacă Brauer e simplu chiriaș al contestatorilor.

„Că aceasta se stabilește în fapt din interogatoriul lui Barbatis prin care se recunoaște că s'a închiriat lui Brauer șlepul Idra pentru facerea câtorva drumuri.

„Că nimeni însă nu s'a gândit să afirme, nici defendoarea nu a făcut chiar, că chiriașul ar putea emite conoseamente.

Pentru aceste motive, admite contestația etc. etc.

(s) *Liciu*.

Curtea de Apel Secția II prin decizia No. 25/914 a confirmat această hotărâre admitând aceleași motive.

În rezumat Tribunalul distinge, între armatorul și simplul chiriaș al vasului, și decide că un conoseament, emis de armator, nu obligă pe proprietar.

Credem că jurisprudența noastră prin aceste hotărâri, a făcut o justă aplicațiune a adevăratelor principii; și, deși nu se poate zice, că aceste chestiuni și în special a doua, nu vor putea face obiectul unei discuțiuni, cu atât mai mult cu cât părerile jurisprudenței și a doctrinei sunt rari și confuse, totuși este evident, că în lipsa unor texte de lege, principiile de drept comun ne duc la soluțiunile admise de Tribunal și de Curte, și pe cari le-am susținut și noi.

I. Prima chestiune prezintă fără îndoială mai puțină dificultate.

Când cine-va are calitatea de armator a unui vas? și în ce consistă contractul de

armament de vas, în care acesta este parte contractantă?

În limbajul corect, cuvântul de «armator» se întrebuintează ca sinonim de «proprietar de vas», sau mai bine zis de acel proprietar care exploatează singur vasul său, și prin expresiunea de *commerce d'armement*, se înțelege profesiunea de proprietari de vase pentru efectuarea de transporturi, denumiri inexacte, căci dau loc la confuziune care se găsește până și în literatura juridică¹⁾.

Pe de altă parte Codul comercial nu se ocupă de actele unui armator ca atare, și nici de convențiunea în care ia parte; dacă menționează pe armator în 3 locuri, în art. 516, 522 și 566, nu se poate însă deduce din aceste texte o definițiune a situațiunii lui juridice; doctrina însă stabilește această noțiune, după raporturi constante, ce sunt regulate de uzurile comerciale, și care este următoarea: proprietarul unui vas e de regulă și acela care îl exploatează singur și direct, se întâmplă însă ca să îl închirieze unui terțiu, care îl exploatează în contul său propriu, în care scop îl armează, adică îl procură tot ce servește la navigațiune, având dreptul de a numi pe căpitan și a angaja equipagiul. Se formează astfel un contract obicinuit de locațiune de lucru mobil, precum s'a expus într'un studiu anterior (*Curierul Judiciar* No. 31/914) care e contractul de armament, supus regulilor de drept comun al închirierii de lucruri, iar chiriașul ia atunci numele de armator.

Este de notat că acest contract nu trebuie confundat cu contractul de navlu obișnuit, așa zis contractul de închiriere de vase, de care se ocupă codul com. în art. 550 și urm.; ceea ce poate da loc la confuziune este mai ales împrejurarea, că după art. 560 c. com. contractul de navlu se poate încheia și pe un timp determinat, iar nu numai pentru una sau mai multe călătorii

¹⁾ Danjon. *Droit Maritime* Vol. I, p. 56 notă, constată că în *Revue de Droit Maritime* se face adese ori această confuziune; putem adăoga că ea se observă și în *Pandectes* de ex; în cuvântul *Armateur*.

în anume destinație; pe de altă parte, o altă cauză de confuziune este, că în acest contract de navlu, se pot prevedea, condițiuni de natură, a face să crează cineva că se găsește, în fața unui contract de armament, așa de ex.: se stipulează adesea ori, că căpitanul va fi la ordinele chiriașului, că plata salariului a personalului este în sarcina lui, că tot el va face cheltuelile de navigație precum, taxe de intrare în porturi, remorcagiere și altele asemenea (foarte frecvente mai cu seamă pe Dunăre la închirieri de șlepuri pe un an); dar toate aceste stipulațiuni și modalități cari regulează raporturi accesorii a părților, și cari evident pot varia după voința lor, nu trebuie să ne ascundă adevărata natură a acestor raporturi, pentru determinarea căreia există un criteriu, acela a posesiunii vasului. Într'adevăr precum chiriașul unui lucru are posesiunea acestui prin detințiunea materială, și chiriașul-armator al unui vas 'l are în posesiune prin căpitan și echipagiu, când acești sunt numiți de el, și oricare ar fi varietatea și complexitatea stipulațiunilor părților, natura raporturilor între ele nu poate fi afectată, decât prin acest element al posesiunii astfel manifestate; chiriașul unui vas este armator și parte dintr'un contract de armament, când are în modul acesta posesiunea vasului, sau este un navlositor și parte dintr'un contract de navlu-transport, când posesiunea rămâne la proprietar, prin faptul că căpitanul rămâne un om al acestuia deși e pus la dispoziția și sub ordinele navlositorului pentru operațiunile de transport propriu zise.— Această distincțiune bazată pe posesiune se impune, căci, de vreme ce contractul de armament este un contract de locațiune de lucru, iar posesiunea unui lucru pentru a avea prin această, folosința lui, este un element esențial al contractului de locațiune, este evident că natura convențiunii relative la exploatarea și utilizarea unui vas, depinde de acest element.

II. Acestea odată expuse, putem mai lesne răspunde la a doua chestiune, dacă cono-

samentul emis de un armator este opozabil proprietarului vasului? E incontestabil credem, că nu poate fi ținut de nici o obligațiune a armatorului, de vreme ce acesta nu este decât un locatar; se poate oare ca actele unui locatar să privească pe proprietar? bunurile unei persoane pot fi supuse la sarcini prin faptul unui terțiu fără consimțământul ei atunci când a rămas streină de la actele din cari rezultă aceste sarcini? (*Bédarride, Droit Maritime* vol. I, p. 163 și 164). Este dar evident că soluțiunea aceasta este singură admisibilă.

Cu toate acestea s'au putut prezenta cazuri în cari jurisprudența, a recunoscut răspunderea proprietarului pentru acte ale armatorului, și această aparentă anomalie este de natură a ne face să ne dăm seama de ceea ce adeseori se poate observa, de caracterul excepțional al dreptului maritim și de dezvoltarea lui proprie în afară de legislațiunea dreptului comun. Am văzut că elementul esențial al contractului de armament este posesiunea vasului, prin mijlocul căreia armatorul are folosința lui; din această cauză se poate întâmpla adese ori, ca actele unui armator, să fie din acele pe cari în principiu numai un proprietar, sau mandatarul lui le îndeplinește, de ex.: reparațiunea vasului, cumpărări de furnituri pentru întreținerea lui, asigurarea, etc., iar astfel terții induși în eroare și luându-l drept adevăratul proprietar, să încheie cu el convențiuni dând naștere la un drept real asupra vasului, asigurare pe care au putut chiar conta în atari împrejurări. Ei pot susține că eroarea lor se datorează culpei proprietarului, care a acordat asemenea drepturi armatorului fără alte precauțiuni, și că prin urmare responsabilitatea lui este angajată; dar este evident că în asemenea cazuri, soluțiunea ni se întemeiază pe raporturile constante și necesare între proprietar și armator, rezultând din situațiunea lor juridică unuia față de altul, ci pe alte principii juridice, a căror aplicațiune este ocazională și streină de chestiunea ce se discută; este dar cert, credem, în

principiu, că actele armatorului nu obligă pe proprietar, și că prin urmare un conoșament emis de el, nu creează vr'un drept de privilegii asupra vasului.

Terminând trebuie însă să observăm, că chestiunea are și un alt aspect, și că se poate ajunge la aceiași soluțiune, nu numai prin considerațiunile ce s'au expus, adică prin examenul acestei chestiuni mai generale, dacă actele armatorului obligă în principiu pe proprietar, dar și printr'un răspuns la întrebare, asupra unui punct special, acela de a se ști dacă un conoșament se poate emite și de proprietar sau numai de căpitan; cu alte cuvinte, dacă proprietarul de și mandantele căpitanului nu e totuși privat de acest drept, în care caz se înțelege că nu 'l poate avea nici armatorul și prin consecință conoșamentul emis de acesta n'are valoare din acest punct de vedere; dar această chestiune se referă înainte de toate la drepturile proprietarului și ese astfel din cadrul acestui studiu.

Brăila.

A. F. MONFERRATO

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența de la 11 Martie 1915

Președenția d-lui N. C SCHINA, Președinte

Deciziunea civilă No. 59

Ofițer pus la retragere din oficiu.—Recurs în casație contra decretului de punere la retragere.—Respingerea lui pe motiv că punerea la retragere s'a făcut cu formele legale. — Dacă acest ofițer mai poate avea la Curtea de apel acțiune în daune interese contra Ministerului care l'a pus la retragere? Dacă se poate invoca autoritate de lucru judecat?—(Art. 27 din legea din 30 Mai 1912 asupra pozițiunii ofițerilor; Art. 60 asupra înaintărilor în armată; Art. 5 § 3 și 33 al. 6 din legea Curții de casație);

Odată ce Inalta Curte de casație a stabilit în urma judecării recursului făcut de ofițerul pus la retragere, că punerea sa la retragere s'a făcut în forma legală, urmează, pe cale de consecință, să se decidă de Curtea de apel, căreia ofițerul i s'a adresat cu acțiune în daune interese, că lipsește baza legală a acestei acțiuni și să o respingă în fond, fără a fi nevoie să se zică că decizia Curții de casație ar constitui autoritate de lucru judecat.

S'au ascultat din partea reclamantului Locotenent Dinescu d-l avocat Dragu, iar din partea pârâtului Ministerul de Răsboi d-l avocat Caracaș.

Curtea,

Asupra acțiunii introdusă de Lt.-administrator Vasile P. Dinescu, pe baza art. 33 al. 6 combinat cu art. 5

paragraful 3 lit. f din legea organică a Inaltei Curți de casație din 1912 și îndreptată contra Ministerului de Răsboi;

Având în vedere desbaterile orale urmate în cauză și actele aflate la dosar;

Având în vedere că, prin acțiunea ce a intentat Lt.-administrator Dinescu, cere a se condamna Ministerul de Răsboi, a-i plăti suma de 302650 lei 50 bani, daune materiale ce i-a cauzat prin punerea în retragere din oficiu, mai înainte de a atinge limita de vârstă cerută de legea pozițiunii ofițerilor, privându-l de dreptul de a obține gradele erarhiei militare cu soldele respective și 150000 lei, echivalentul prejudiciului moral suferit din cauza distrugerii carierei și a insultei ce i s'a adus pentru motivul pentru care a fost pus la retragere;

Având în vedere că, se constată în fapt că, Ministerul de Răsboi a adus la cunoștința Lt.-administrator Dinescu în ziua de 5 Aprilie 1913 că, în baza avizului comitetului inspectorilor generali ai armatei, urmează a fi pus la retragere din oficiu, după care, pe temeiul decretului regal No. 2970, publicat în «Monitorul Oastei» No. 17 din 15 Aprilie 1913 și în virtutea art. 27 din legea asupra pozițiunii ofițerilor a fost pus de fapt la retragere din oficiu din funcțiunea de locotenent administrator;

Având în vedere că reprezentantul Ministerului de Răsboi, opune în prim rând, că e autoritate de lucru judecat, deciziunea Inaltei Curți de casație No. 313 din 9 Septembrie 1913 și în al doilea rând ca apărare în fond, cerând respingerea acțiunii;

Având în vedere că, este necontestat și de altfel stabilit că reclamantul a făcut recurs în casație contra decretului regal menționat, invocând ca motiv de recurs violarea dispozițiunilor art. 27 din legea din 30 Martie 1912, asupra pozițiunii ofițerilor și Inalta Curte, bazându-se pe dispozițiunile art. 60 din legea asupra înaintărilor în armată, întrucât se dovedise că Lt.-adm. Dinescu a fost eliminat de două ori de rând din acelaș grad pentru înaintare, decide că numitul ofițer asimilat a căzut sub prevederile art. 27 din legea asupra poziției ofițerilor și în consecință îi respinge recursul, constatând că punerea la retragere din oficiu a numitului s'a făcut cu paza formelor legale;

Considerând că, în conformitate cu dispozițiunile art. 5 paragraful 3 din legea organică a Inaltei Curți de casație, se judecă de Inalta Curte recursurile militarilor împotriva actelor autorităților militare superioare însă numai în privința decretelor de punere la retragere și numai pentru cuantumul pensiunii, care, judecând recursul și admitându-l va putea acorda recurentului pensiunea gradului său, fără ca prin aceasta să-i închidă și dreptul la daune conform art. 33 din aceeaș lege;

Considerând că, art. 33, al. 6, prevăzând că daunele care ar putea isvorî din actele autorităților militare superioare făcute cu călcarea legii, pot fi cerute de către cei interesați dela Curtea de apel din circumscripția căreia s'a îndeplinit actul administrativ atacat, apoi întemeit pe cele stabilite în art. 5, paragraful 3, a înțeles desigur ca să subordone dreptul de a intenta asemenea acțiuni, pronunțării anulării de către Inalta Curte de casație a decretului de punere la retragere și numai ca consecință a acestei anulări să se acorde pe deoparte recurentului pensiunea gradului său, iar pe de alta să se rezerve în acelaș timp dreptul de a face o cerere accesorie în daune care se judecă într'o anumită formă de urgență și cu precădere;

Având în vedere că, chiar dacă acțiunea prevăzută

de art. 33 citat, n'ar fi subordonată anulării prin recursul actului autorității militare superioare, încă deciziunea Inaltei Curți de casație urmează a-și produce efecte legale, de oarece însuși reclamantul a dedus această chestiune înaintea Curții de casație, care judecând recursul a constatat că punerea sa la retragere din oficiu s'a făcut cu paza formelor legale; și dacă Ministerul de Război n'ar putea-o invoca cu autoritate de lucru judecat, ea servește a o opune pe cale de apărare în fond, întrucât această deciziune constituie baza acțiunii de față, și odată ce Inalta Curte a stabilit că punerea la retragere s'a făcut în formă legală, urmează pe cale de consecință să se decidă că lipsește baza legală a acțiunii în daune ce s'a intentat și că dar și din acest punct de vedere cată a fi respinsă;

Având în vedere că, chiar în ipoteza că s'ar putea susține că cererea de daune ar fi independentă și n'ar decurge din anularea decretului și acordarea pensiunii gradului său, Lt.-administrator Dinescu susține că punerea la retragere din oficiu pentru cazul de nedestoinicie în conducerea serviciului, nu se poate face decât pe baza de rapoarte speciale făcute de șefii erarhici cu prealabilul aviz al comitetului prescris de art. 63 din legea asupra înaintărilor în armată și art. 68 din regulamentul acestei legi, rapoarte ce susține că nu numai că lipsește, dar că contrariul rezultă din adresele ce posedă din partea a doi din foștii săi comandanți și anume Lt.-Colonel Jitianu și Lt.-Colonel Rădulescu, ambii foști comandanți ai regimentului 15 de artilerie pe timpul dela 1 Aprilie 1912 — la 1 Aprilie 1913, care declară că au fost pe deplin satisfăcuți de modul cum reclamantul a condus serviciul său;

Considerând că, legea asupra pozițiunii ofițerilor instituind anume organe chemate să se pronunțe și să aprecieze în ce mod pot obține ofițerii și asimilații lor diferitele grade în erarhia militară, organe care au apreciat că Lt.-administrator s'a arătat a fi nedestoinic în conducerea serviciului său și care în suverana sa apreciere a hotărât eliminarea sa la înaintare de două ori de rând în același grad a reclamantului, punerea la retragere s'a făcut în mod legal și pe baza art. 27 din legea asupra pozițiunii ofițerilor, astfel în cât rezultă că din acest punct de vedere acțiunea în daune este nefondată și că trebuie să se respinsă;

Având în vedere și cererea făcută de reprezentantul Ministerului de Război de a se acordă cheltueli de judecată pe care Curtea găvind-o întemeiată le fixează în aprecierea sa la 50 lei, pe care condamnă pe numitul reclamant a-i plăti.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

Judecătoria Ocolului rural Pechea-Covurlui

Audiența dela 8 Maiu 1914

Carte de judecată civilă No. 56

Act simulat. — Cazul când un act este simulat. — Dovedirea simulațiunii — Contract de arendă — Neînscrisura lui, când este făcut pe un termen mai mare de trei ani — Dacă asemenea contract neînscris, poate fi opus terțiilor cari au drepturi asupra bunului nemiscător.

Plata. — Validitatea ei. — Plata făcută anticipat pentru termene neimplinite — Dacă asemenea plată este valabilă. — (Art. 722 și 723 pr. civ. și art. 1092 și 1115 c. civ.)

1. Un act este simulat, când constată obligațiuni cari în realitate nu au existat, iar simulațiunea poate fi dovedită prin orice mijloace de probațiune, și chiar prin simple indicii și prezumpțiuni.

2. După dispozițiunile art. 722, al. 10 pr. civ., extractul după contractul de arendă sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani, trebuie să fie transcris în registrul de transcripțiuni al tribunalului, unde este așezat bunul mișcător, iar până la transcriere drepturile rezultate din asemenea acte, nu se pot opune celor de al treilea cari au drepturi asupra bunului nemiscător, chiar dacă are cunoștință de existența unor asemenea acte.

3. După dispozițiunile art. 1115 al. 4 c. civ., pentru ca ofertele de plată să fie valabile, trebuie ca termenul să fie împlinit dacă a fost stipulat în favoarea creditorului, iar după art. 1092 c. civ., orice plată presupune o datorie, și ceea ce s'a plătit fără să fie debit este supus repelițiunii.

Asfel, în cazul când datoria nu era o datorie de stins întrucât epocile de plată erau prevăzute în anumite termene, plata făcută anticipat nu este valabilă.

Judecata,

Asupra prezentei contestațiuni;

Având în vedere actele aflate la dosar și susținerile ambelor părți;

Având în vedere că în fapt se constată că: în urma cererei Băncei Românești, sucursala Galați, de a se executa cărțile de judecată No. 1025, 1029 și 1194 toate din anul 1913 a'le judecătoriei Ocolului I Urban Galați, investite cu formula executorie și aflate spre executare în depozitul judecătoriei Ocol. rural Pechea No. 865/913; s'a aplicat un sechestru până la concurența sumei de 2800 lei, asupra veniturilor morei din comuna Piscu, proprietatea debitorului Băncei, Mihail V. Mihalcea, moară închiriată d lui N. N. Boeru;

Având în vedere că d-l N. N. Boeru, în calitate de arendaș al moarei d-lui Mihail V. Mihalcea din com. Piscu, a făcut prin cererea înregistrată la No. 2273/914, contestație contra acestui sechestru, asupra veniturilor imobilului pe motivele susținute azi în instanță, adică că în ziua de 29 Martie 1914, când s'a aplicat sechestrul, numai avea nici un debit către Mihail Mihalcea, întru cât acesta primise arenda în întregime anterior aplicării sechestrului, cum constată chitanța autenticată de de Trib. Covurlui s. I în ziua de 14 Martie 1914, aflată la dosar;

Având în vedere că din chitanța autenticată de Trib. Covurlui s. I la No. 764 din 19 Martie 1914, rezultă că Mihail Mihalcea din comuna Independența a primit de la N. N. Boeru, domiciliat în comuna Piscu, suma de 1000 lei drept plată pe patru ani, a chiriei moarei ce i-a fost închiriată în baza contractului autentic de Trib. Brăila sub No. 185/914 și care asemenea se afla atașat la dosar;

Având în vedere că tot din această chitanță se constată că d-l Mihail Mihalcea a scăzut d-lui N. N. Boeru, chiriașul său suma de 2000 lei din întreaga sumă datorită de 12000 lei, întrucât d-sa la nevoia ce a avut, i a plătit chiria pe tot timpul duraței închirierei, renunțând la termenele prevăzute de art. 3 din contract;

Având în vedere că intimata Banca Românească, sucursala Galați susține în primul său motiv de respingere a contestațiunii, că chitanța este un act simulat și în consecință inexistent pentru dânsa;

Considerând că este simulațiune când se face o convențiune aparentă, a cărei efecte sunt modificate sau suprimate printr'o altă convențiune contemporană cu cea dintâi și destinată să rămână ascunsă (Planioi, Droit Civil, Tome I, 1186);

Că un act este simulat când constată obligațiuni care în realitate nici odată n'au existat, așa în cât în caz de contestațiune, acțiunea ce s'ar deschide, ar avea de obiect a se declara că acel act nu există; că obligațiunea ce constată nu poate produce nici un efect.

neavând cauză (Alexandresco, Explicațiunea dreptului civil român, Vol. V, Acțiunea în simulațiune, citând un considerent al Casației române publicat în Dreptul 1886);

Considerând că în speță, se constată că Mihail Mihalcea, venind în ziua de 18 Martie a. c., la judecătoria Ocolului Pechea pentru a stărui să i se fixeze un termen la contestația ce soția sa Niță Mih. V. Mihalcea, făcea contra procesului-verbal de sechestrul, aplicat de d-l magistrat stagiar al acestei judecătării în ziua de 13 Noembrie 1913, în pretenția creditoarei Băncii Românești, a aflat de cererea intimitei primită în ziua de 12 Martie 1914, de a se face urmărirea de venituri, cerere care după cum se vede din rezoluțiune se aprobă așa că a doua zi 19 Martie a. c., convenind cu arendașul său N. N. Boeru s'a dus la Galați unde a făcut chitanță, pentru a putea sustrage, astfel acele venituri ale morei urmării ce se hotărîse,

Că, după cum se constată din chitanță, Mih. Mihalcea scade de odată, făcând un act de liberalitate chiriașului său suma de 2000 lei din întreaga sumă datorită pe motiv că i-a plătit la nevoia avută chiria pe tot timpul contractului, renunțând la termenele prevăzute în contract;

Că după cum se constată din aceeași chitanță N. N. Boeru, găsește în grabă suma de 1000 lei și își plătește de odată chiria morei pe timp de patru ani, procedare absolut contrarie uzului care domnește în materia locațiunii;

Considerând că prin acțiunea în declarațiune de simulațiune, legiuitorul a apărut pe terți contra părților, cari ar fi opus actul aparent intervenit între ele, ca un act real;

Că așa fel și fără această acțiune, s'ar fi întâmplat ca o convențiune care n'a fost cu adevărat încheiată să producă efecte serioase, adică să se fi scos ceva din neant. (Planiol, Droit Civil, Tome II, 1205);

Că prin terții apărați de legiuitor prin această acțiune sunt cuprinși dobânditorii de drepturi reale cari au tratat cu părțile posterior actului simulat și creditorii chirografari ai părților;

Considerând că față de acești terți simulațiunea este un fapt care poate fi probat prin orice mijloc de probă căci: le tiers en présence d'un acte simulé est dans la même situation que la partie victime d'un dol, il demande à établir un fait qui s'est passé sans lui et hors de lui, et qui lui est nuisible (Planiol, Droit Civil, Tome II, 1297), căci spune D. Alexandresco, (Dreptul Civil Român, Vol. V, Acțiunea în simulațiune) «Creditorii fiind terțe persoane și ca atare în imposibilitate de a-și procura o dovadă scrisă despre simulațiune, vor putea în toate cazurile, s'o stabilească prin martori și presumpțiuni, chiar dacă n'ar avea un început de dovadă scrisă»;

Că, așa dar, în speță, și față de presumpțiunile mai sus enumerate, simulațiunea invocată de intimat în combaterea contestațiunii, este dovedită și din acest prim punct de vedere contestația, cată a fi respinsă;

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile art. 722 pr. civ., al. 10, extractul depe contractele de arendă sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani trebuie să fie transcrise în registrul de transcriere al tribunalului, unde este așezat bunul nemisător;

Că până la transcriere și în conformitate cu art. 723 pr. civ., drepturile rezultate din asemenea acte nu se pot opune celor de al treilea cari au drepturi asupra bunului nemisător, chiar dacă are cunoștința de existența actelor de mai sus;

Considerând că, în speță, se constată că chitanța intervenită între Mihail Mihalcea și N. N. Boeru, autentic de Trib. Covurlui s. l n'a fost transcrisă și prin consecință nu poate fi opozabilă intimitei Băncii Românești;

Că, așa dar, contractul anterior rămâne neschimbat față de terți și contestația cată a fi respinsă și din al doilea punct de vedere;

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile articolului 1115 din codul civil, al. 4 pentru ca ofertele de plată să fie valabile, trebuie ca termenul să fie împlinit dacă a fost stipulat în favoarea creditorului;

Că, în speță, se constată din chitanța aflată la dosar, că plata în loc să se facă precum prevedea contractul în patru rate de câte 800 lei și anume; la 1 Februarie, 1 Mai, 1 August și 1 Noembrie ale fiecărui an, s'a făcut odată în întregime;

Că, așa dar, în loc de 16 rate, în curs de 7 ani, s'a făcut de odată în o singură rată într'un an;

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile articolului 1092, al. 1 din codul civil: orice plată presupune o datorie, ceiace s'a plătit fără să fie debit, este supus repetițiunii;

Că plata în cazul de față nu este valabilă, întrucât nu era o datorie de stins, de oarece conform contractului, epocile de plată erau prevăzute la anumite termene, ce cădeau în decurs de 7 ani;

Că, prin urmare, terțul «Banca Românească» neputând fi păgubită prin aceasta plată totală anterioară, nevalabilă și făcută în dauna sa, contestația cată a fi respinsă și din acest ultim punct de vedere și judecata să mențină urmărirea, statuând asupra cheltuielilor de judecată pe care le evaluează la suma de 6 lei;

Pentru aceste motive, Judecata respinge, etc.

Judecător (s) D. I. Cotrutz

Grefier (s) Mihail Lăzărescu

Tribunalul civil din Paris

— Audiența din 25 Iunie 1914 —

Divorț pentru cauză determinată. — Efectul pronunțării divorțului asupra liberalităților dintre soți. Desființarea lor de drept prin efectul divorțului. — Art. 299 § 1 C. civ. fr. Art. 280 § 1 C. civ. rom. — Aplicarea acestui text prezenturilor obișnuite.

In caz de divorț (pentru cauză determinată), soțul în contra cărui s'a pronunțat divorțul, pierde de drept, prin efectul divorțului, liberalitățile făcute lui de către celălalt soț, în timpul căsătoriei.

Soțul în favoarea căruia divorțul a fost admis, poate deci să ceară imediat liberalitățile ce el a făcut celuilalt soț. El nu poate fi silit a aștepta lichidarea ordonată de tribunal în scop de a se stabili compensația între creanța acestui din urmă soț și sumele ce el ar datorî soțului donatar.

Prin cuvântul avantajii, întrebuintat de art. 299 § 1 C. fr. (280 § 1 C. civ. rom.), se înțeleg nu numai liberalitățile propriu zise, fie ele chiar ascunse sub forma unui contract cu titlu oneros, dar chiar și prezenturile obișnuite, ce se fac la zile de sărbători sau la zile onomastice, pe care legea, prin art. 852 C. fr. (759 C. civ. rom.) le scutește de raport.

(Din Revue trimestr. de droit civil, anul al XIII-lea, 1914 p. 631, 632).

OBRRERVAȚIE. — Soluția admisă prin sentința a cărei sumar s'a reprodus mai sus, nu suferă nicio îndoială, chiar în privința punctului relativ la prezenturile obișnuite, de care vorbește art. 759 din codul nostru civil. Vezi Al. Wahl, *Revue trimestr. de droit civil, loco cit.*, p. 633. Vezi asupra art. 280 din codul civil, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, II, p. 175 urm. (ed. a 2-a), etc.

(N. R.)

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE *)

CASAŢIE S. II

Recurent Angel Iacob ş. a., lipsă.
Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidraşcu.

Casație. — Mijloc de casare. — Materie penală. — Minoritatea. — Dacă poate fi invocată direct în casație. — Art. 736 pr. civ.

Minoritatea fiind o cauză de micşorare a pedepsei ce se fondează pe o stare excepțională a persoanei infractorului, când ea nu a fost propusă la instanța de fond și nici nu rezultă în mod manifest din actele de instrucțiune, nu poate fi invocată ca mijloc de casare, fiindcă conform art. 736 pr. civilă, nulitatea de ordine publică nepropusă la instanța de fond, nu se poate propune deadreptul înaintea Curții de casație de cât atunci când nu cere o verificare a elementelor de fapt. (Cas. s. II, decizia penală 768 din 1 Aprilie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Ilfov s. II, No. 1451/914).

CASAŢIE S. III

Recurenta Soc. de asigurare Agricolă prin d-nii avocați N. P. Comneni și B. Missir.

Intimat Al. I. Zissu prin d-l avocat Heliade Rădulescu.
Ministerul Public prin d-l Procuror General Sc. Popescu.

*** Asigurare. — Acțiune în despăgubire. — Stipu-**

*) Cele însemnate cu * steluță vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

larea unei prescripții mai scurte. — Renunțare la această decădere. — Art. 254 c. com.

Dacă este admis că părțile pot stipulă prin polița de asigurare un termen mai scurt de prescripție decât acel prevăzut de codul de comerț prin art. 954, pentru a nu ține prea mult în incertitudine răspunderea societăților de asigurare, nu este mai puțin adevărat că o asemenea clauză trebuie să fie aplicată și interpretată cu bună credință, spre a nu deveni pentru asigurator un mijloc de surprindere, care să facă iluzoriu drepturile asiguratului, care trebuie să fie deopotrivă garantate și ocrotite.

De aceea, nu se poate tăgădui instanțelor de fond dreptul de a examina și aprecia diferitele împrejurări ale cauzei, din cari ar rezulta intenția manifestă a asiguratului de a nu lăsa să se piardă dreptul său la despăgubire, mai cu seamă atunci când societatea de asigurare, de comun acord cu asiguratul, a procedat la efectuarea în mod contradictor a unor anchete și constatări, pentru stabilirea prejudiciului suferit și când mai ales față cu modul de a se conduce al societății de asigurare, asiguratul a putut să speră că i se va recunoaște cel puțin în parte dreptul său la despăgubire.

Instanța de fond poate decide, dar, față cu faptele și împrejurările speciale cauzei, că părțile au înțeles să renunțe la decăderea stipulată prin polița de asigurare, de a nu se mai putea intenta acțiunea pentru despăgubiri după 15 Septembrie. (Cas. s. III No. 273 din 29 Aprilie 1915, prin care s'a respins, după divergență, recursul contra deciziei Comerciale a Curții de apel București s. II No. 54/914).

Conceptia economică a Dreptului

Anunțăm cu plăcere că confratele nostru, d-l St. Antim, autorul cunoscutei opere *Studii Sociologice*, a dat la lumină o nouă interesantă lucrare: **Conceptia economică a Dreptului**, un volum cuprinzând 305 pagini, imprimat pe hârtie velină în Tip. Gutemberg. Prețul 5 lei. Se găsește de vânzare în depozit la acest ziar.

Pentru a face cunoscută mai bine această lucrare, cititorilor noștri, publicăm aci *Prefața* a acestui volum:

Prefață

Ideia de căpetenie, care a călăuzit acest studiu, e că funcția esențială a dreptului — care aici se confundă cu însăși funcția Statului — este să garanteze producția.

Dreptul, sub forma lui pozitivă de lege, își îndeplinește această esențială funcție intervenind între cei doi factori indispensabili producției — între capital și muncă — pentru ca protejând pe cel mai slab împotriva celui mai tare, să mențină între ei o stare cât mai vecină echilibrului, indispensabilă, cum vom vedea în cursul acestei lucrări, unei cooperări fructuoase.

Rolul dreptului, fiind considerat din acest punct de vedere, schimbările juridice, conexe cu cele economice, ne apar într'o lumină nouă.

În adevăr, cari au fost situațiile reciproce ale capitalului și ale muncii, dealungul veacurilor?

În antichitate capitalul era excesiv de slab, și atunci dreptul, Statul, pornind dela această situație economică, intervine în favoarea capitalului, înlănțuind munca până

la sclavie. În veacul de mijloc, când capitalul se mai întărește, el poate ține piept muncii ceva mai liberă, de aceea soarta lucrătorului a putut fi îndulcită, și din sclav el devine serv, iobag. În timpurile moderne, capitalul poate ține piept muncii cu totul liberă, și în adevăr, lucrătorul din serv, devine liber, salariat. Acum, sub ochii noștri, și datorită libertății de care s'a bucurat, capitalul s'a întărit atât de mult încât a devenit mai puternic decât munca, chiar liberă, și de aceea Statul a început să intervină, pe calea reformelor sociale, în favoarea muncii și împotriva atotputerniciei capitalului.

Iată dar că diverselor organizațiuni economice le corespunde câte un sistem juridic, cerut în chip logic de ele.

Faptul acesta ne-a făcut să afirmăm că dreptul nu e decât un reflex al organizării economice, și cum scopul final al oricărei alcătuirii omenești este producția, rolul dreptului nu poate să fie decât ca să asigure această producție prin mijloace de coercițiune. Cu alte cuvinte, dreptul nu este decât executorul, portăreul economiei naționale.

Paginile ce urmează au menirea să lămurească și să aducă dovezile necesare în sprijinul acestei idei fundamentale.

București, Iunie 1915

ST. ANTIM

Rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați din provincie ca abonamentele datorite să le achite prin mandat postal direct la Redacția ziarului *Curierul Judiciar*, pe numele d-lui Codreanu, proprietarul ziarului, singurul în drept a face încasările, sau la prezentare redactorului nostru d-l Ion Baciu sau încasatorului D. Niculescu, legitimați cu autorizație specială în schimbul numai a chitanțelor cu stampila ziarului, ce vor libera din registre cu mână, iar cei din capitală să plătească ca și până acum, vechiului nostru încasator Tudoroiu sau C. Petculescu.